

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Elnöki megnyitó, rövid tájékoztató¹

– az EME közgyűlése, 2023. március 25. –

Köszöntöm a Közgyűlés jelenlévő tagjait, az Akadémia rangos képviselőit, az MTA külső tagjait, a társintézmények vezetőit, képviselőit, a meghívott vendégeinket, kedves tagtársainkat!

Az ülés megnyitásokor hadd emlékezzünk meg elhunyt tagtársainkról. Tisztelet elődjeink előtt.

2022-ben az EME számos tagját veszítette el, köztük meghatározó személyiségeitől, egykori vezetőitől kellett búcsúznia: januárban **Starmüller Géza** festőművésztől, művészettörténésztől és muzeológustól, februárban **Murádin László** nyelvésztől, az EME tiszteleti tagjától, márciusban **Nagy-Tóth Ferenc** biológus akadémikustól, a Természettudományi Szakosztály egykori titkáráról, áprilisban **Kerekes László** gépészmérnöktől, egyetemi tanártól, az EME alapító tagjától, alelnökétől, augusztusban **Mező Piroskától**, gr. Mikó Imre-díjas nyelvi lektorunktól, októberben **Katona Miklós** vegyész mérnöktől, az EME alapító tagjától, a Természettudományi Szakosztály egykori titkáráról, decemberben **Báthory Lajos** történésztől, alapító tagunktól, december végén pedig **Darvay Béla** fizikatanártól, tankönyvírótól. Az idén februárban pedig **Kozma Dezső** irodalomtörténésztől, egyetemi tanártól kellett búcsúznunk.

Kérem, tiszteljük meg emléküket egy perc néma csenddel!

Rend, rendszer és stratégia

A rend, rendszer és stratégia jegyében indítottuk a múlt évet. Épületeinkben, könyvtárainkban munkatérünk, hagyatékaink, aktáink, szabályzataink rendjére törekedtünk; folyó ügyeink, működésünk, feladataink, pályázataink rendszerének kialakításán dolgoztunk; hosszú távú működésünk biztosításához szükséges stratégia kidolgozásán ügyködtünk. Kivetített képekben érzékeltetem ezeket a fontosabb tevékenységeket (a bemutató elérhetősége: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33344>):

1. Könyvtárállományunk, hagyatékaink számbavétele, szortírozása.
2. Épületeink folyamatos karbantartása.
3. A Lőrinczi-ház kerítésének javítása, a Moll-ház csatornajavítása, valamint a raktár és a garázs tetőszerkezetének felújítása, a Jordáky-ház tetőjavítása.
4. A munkafeltételek javítása: kutatáshoz szükséges eszközök beszerzése, adatbázisokhoz való hozzáférés biztosítása (2022-ben a könyvtárainkban elérhető adatbázisok)

¹ Az elnöki tájékoztató bemutatója itt érhető el: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33344>

- MeRSZ adatbázis otthoni hozzáférés: <https://www.eme.ro/hir/2022-ben-a-konyvutarainkban-elerheto-adatbazisok-mersz-adatbazis-otthoni-hozzaferes>)

5. A jogi és peres ügyeink folyamatos és szakszerű intézése.

6. Elkészült, szakértő felkérésével, a Was Ottilia-ház ingatlanbecslésére egy 70 oldalas dokumentum, pontosabban az eladott 7 lakrészre, amelyek értéke 1 044 000 EUR.

1. Az intézményközi együttműködések ápolása, újak kialakítása. A szakmai kapcsolatok és együttműködések ápolása vitathatatlan jelentőségű egy olyan szervezet életében, melynek tevékenységére a sokrétűség jellemző, illetve tagjai nagy része más intézményekben munkálkodik főállásban. A kisebbségi létben működő hatékony tudományművelés alapja csakis egymás tudományos tevékenységének megismerése, értékelése, tisztelete és az összehangolt együttműködés lehet. 2022-ben az intézményközi együttműködések ápolására törekedtünk².

2. Az EME közérdekű ügyei (Népszámlálási összeírópont az EME székházában is: <https://www.eme.ro/hir/nepszamlalasi-osszeiropont-az-eme-szekhazaban-is>), társintézmények támogatása (az előadótermünk térítésmentesen nyitott a Korunk Akadémia, a Kolozsvár Társaság, a BBTE, a KMDSZ rendezvényei számára), könyvadományok (Könyvadománnyal segítette az EME a kidei parókia újjáépítését: <https://www.eme.ro/hir/konyvadomannyal-segiti-az-eme-a-kidei-parokia-ujjaepitese>) oktatási intézmények díjazottjainak (versenyek, ballagás).

3. A tervezett programjaink megvalósítása, az ehhez szükséges pályázatok írása, lebonyolítása, elszámolása.

Az EME működtetése 2022-ben

Az EME mint regionális tudásközpont működtetése 2022-ben. Akárcsak az előző években, a támogatásaink formája kétféleképp: normatív, illetve programok támogatása pályázat útján. Külön keretként 2022-ben is kormányrendelet alapján a Bethlen Gábor Alapkezelőn keresztül részesültünk támogatásban a Regionális tudásközpont fejlesztésére és működtetésére. Az előző évekhez hasonlóan normatív támogatást ítélt meg számunkra a Magyar Tudományos Akadémia (MTA), illetve az RMDSZ Ügyvezető Elnöksége is.

Az EME programjainak megvalósításához pályázatokat nyújtottunk be. Az EME programjai:

² Közös kulturális örökségvédelemről írt alá együttműködési megállapodást az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a Kallós Zoltán Alapítvány (<https://www.eme.ro/hir/kozso-kulturalis-oroksegevedelemrol-irt-ala-egyuttmukodesi-megallapodast-az-erdelyi-muzeum>)

Erdei Anna akadémikus, az MTA főtitkárhelyettese látogatta meg az EME-t (<https://www.eme.ro/hir/erdei-anna-akademikus-az-mta-fotitkarhelyettese-latogatta-meg-az-eme-t>)

Együttműködési megállapodást írt alá az Erdélyi Múzeum-Egyesület és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (<https://www.eme.ro/hir/egyuttmukodesi-megallapodast-irt-ala-az-erdelyi-muzeum-egyesulet-es-a-budapesti-muszaki-es>)

Greza Csaba főkonzul látogatta meg az EME-t (<https://www.eme.ro/hir/greza-csaba-fokonzul-latogatta-meg-az-eme-t>)

Elismerő oklevéllel tüntette ki az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöksége a Babeş-Bolyai Tudományegyetemet (<https://www.eme.ro/hir/elismero-oklevellel-tuntette-ki-az-erdelyi-muzeum-egyesulet-elnoksege-a-babes-bolyai>)

A BME rektorhelyettese, Koczkané Csiszár Emília látogatta meg az EME-t (<https://www.eme.ro/hir/a-bme-rektorhelyettese-koczkane-csiszar-emilia-latogatta-meg-az-eme-t>)

Az EME-hez látogatott Zakar Péter, a Szegedi Tudományegyetem rektorhelyettese (<https://www.eme.ro/hir/az-eme-hez-latogatott-zakar-peter-a-szegedi-tudomanyegyetem-rektorhelyettese>)

I. Kutatóintézetünk, kutatási programjaink.

II. Információs és Dokumentációs Központ. Tudományos könyvtár és adattár működtetése, fejlesztése.

III. Digitalizálási programjaink. Az Erdélyi digitális adattár és az EME elektronikus könyvtárának működtetése és fejlesztése.

IV. Kiadónk, kiadványaink. Tudományos könyv- és folyóirat-kiadás.

V. Szakmai képzések/szakmai tábor.

2022-ben összesen 34 pályázatunk volt, melyből 27 sikeres pályázat (működés, rendezvények, nemzetközi konferenciák, könyvkiadás, kutatás, szakmai tábor és képzés).

Az EME 2022. éve számokban

Az EME 2022-ben 97 rendezvénynek volt a házigazdája. Ebből 19 rendezvény online térben zajlott. 36 kiadványa (9 folyóirat, 11 sorozat, 16 önálló könyv, ebből 7 más kiadóval közösen) jelent meg. Az EME 2022-ben 34 kutatási programot működtetett 12 főállású és 35 külső munkatárs révén. Kiadványaink mérlege 36 kötet: 20 könyv (9 önálló könyv + 11 sorozat), valamint 9 folyóirat. Négy kreditpontos szakmai képzést (az Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztály által) és egy szakmai tábort (a technikátörténeti alkotótábort, Műszaki Tudományok Szakosztálya által) szerveztünk.

Az EME felépítése, szervezeti egységeinek működtetése.

Az EME szerkezeti felépítését vetítem ki, nagyon vázlatosan. Az EME integrált tudományos keretintézményként működik. Saját kutatóintézettel, szolgáltató jellegű tudományos könyvtárral rendelkezik, digitális adattárat, tudományos szakosztályokat, fiókegységeket, ifjúsági szakcsoportokat, illetve könyvkiadót működtet.

Mindez csak úgy működhet jól, hogyha minden egység élére felelős vezetőt tudunk állítani, hogy az ott lévő ügyeket tudja átfogni, felügyelni, pénzforrást hozzá felkutatni, pályázni.

A felelős kiadónk Biró Annamária, aki régóta végzi ezt a munkát. Idén januártól kilépett a kutatók sorából, és teljes erővel a kiadó koordinálásával foglalkozik. Sikeresen akkreditáltatta a kiadót is.

A Jakó Zsigmond Kutatóintézet élén az igen tisztelt művészettörténész akadémikus, Kovács András volt, aki februártól lemondott. Továbbra is a kutatók körében marasztaljuk, tudományos tanácsadóként, hiszen szükségünk van az ő szakmai tudására, tapasztalatára. Az intézet élére Bogdándi Zsoltot nevezem ki. Két érv is emellett szól, hiszen őt kértem fel a múlt év végén, hogy egy hosszú távú forráskutatási projekttervezetet állítson össze (*Források és adattárak Erdély középkori és kora újkori történetéhez* címmel), amelyet az MTA-hoz nyújtottunk be, illetve ő főtitkárként is átlátja az intézmény működését, rendszerét, helyzetét. Feladata lesz a belső kutatási projektek és a külső kutatási programok koordinálása, illetve az ezek működéséhez szükséges forráslehetőségek feltárása, lehívása. Ugyanakkor feladata lesz Romániában a kutatóintézetet ismét minősíteni, akkreditálni, hogy jegyzett kutatóintézményként működhessen, és hosszú távon megtartható legyen a kutatók adómentessége. Ugyanezen elgondolásból a Könyvtár- és Információs Központ élére is felelős vezetőt nevezek ki (Tóth Orsolya személyében).

A feladatok elosztása, a jó összhangban való együtt gondolkodás, a csapatmunka a záloga a többfunkciós intézmény hatékony működésének. Ugyanezen elgondolás alapján a honlapon is

közzétett közgyűlési dokumentumok összeállításában is a feladatkörök lebontása érzékelhető. Mint pl. Biró Annamária felelős kiadó külön számolt be a kiadó eredményeiről, az EME múlt évi eseménytárát pedig Sófalvi Krisztina állította össze, aki mindezeket az EME hírleveleiben is szerkesztette.

Az EME közgyűlési dokumentumai és elérhetőségük:

– Az elnöki tájékoztató: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33308>, <https://eda.eme.ro/handle/10598/33307>

– A főtitkári jelentés: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33334>

– A felelős kiadó beszámolója: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33333>

– A gazdasági tanácsos pénzügyi beszámolója: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33335>

– A jogtanácsos beszámolója: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33336>

– A cenzori bizottság jelentése: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33332>

– Az alapszabály módosítási javaslatai: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33338>

– Az EME 2022. évi eseménytára: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33337>

– Az EME 2023. évi programtervezete: <https://eda.eme.ro/handle/10598/33349>

Az EME YouTube-csatornája (<https://www.youtube.com/@erdelyimuzeum-egyesulet3682>) továbbra is elérhető, igyekszünk minél több élő felvételt feltenni, folyamatosan készítjük az interjúkat is. Az EME, mint intézmény, megtalálható a *Magyar Tudományos Művek Tárában* is (az EME azonosítója: 21141). Kérem a tagtársakat, ha olyan publikációjuk van, amelyhez az EME is hozzájárult, akkor tüntessék fel az EME-t, avagy az EME színeiben is publikáljanak. Ezáltal az EME intézményi egységében is meg fog ez jelenni, s láthatóvá válhat, hogy melyik az a kutatási tevékenység, publikáció, amelyhez intézményünk hozzájárult.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet, büszke vagyok munkatársaink, kutatóink eredményes munkájára, s köszönjük tagtársaink, kollégáink áldozatos munkáját, a támogatók nagylelkű hozzájárulását!

Kolozsvár, 2023. március 25.

Az EME 2023. évi közgyűlése

Bitay Enikő, az EME elnöke

Elnöki zárszó

Igyekszem nagyon tömören összefogni gondolataimat, hiszen egy tartalmas, hosszú munkanapon vagyunk túl. Köszönöm az együtt gondolkodást, az aktív részvételt, s ez nem csak a mai napra érvényes, hiszen a múlt évben sokat dolgoztunk azon, hogy egy jól működő rendszert indítsunk útjára. Nem csupán intézményünk érdekeit tartva szem előtt, hanem az intézményközi kapcsolatokat is aktiválva, az erdélyi tudományosságot kívánjuk továbbra is közösen szolgálni.

Köszönöm a kitarító, áldozatos munkájukat, hitüket az erdélyi magyar tudományművelés értelmében és értékében. Ugyanakkor köszönöm a támogatóink bizalmát.

A mai nap egy történelmi bejelentést hallhattunk Oberfrank Ferencről, hiszen az EME lesz az első határon túli kutatóhely, amely felkérést kapott az Akadémiától egy Nemzeti Program megvalósítására. Üdvözlöm ennek a hosszú távú, tartalmas szakmai együttműködésnek a kezdeti

lépéseit. Ez egyben fontos üzenet is az erdélyi magyar tudományos élet szereplői felé, mely üzenet szerint: érdemes itthon vállalni a tudományos, kutatói munkát, és erre építeni. Köszönjük a bizalmat.

Ezennel a közgyűlés munkálatait bezárom. Kívánok további eredményes munkát mindannyiuknak.

2023. március 25.

Bitay Enikő

Az EME 2023. évi közgyűlése